

X, Y ve Z Kuşağında Bulunan Babaların Babalık Rolü Algılarının Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

Utku Çağlar ÇELİK¹ * Rumeysa BİLİR² * Saliha Can ÇANTALI³ * Erdinç KALAYCI⁴

^{1,2,3}Sosyal Hizmet Uzmanı, Ankara Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Lisans Mezunu

⁴ Araştırma Görevlisi, Doktor, Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü

ARTICLE INFO	ÖZET
<p>Makale Türü: Araştırma Makalesi</p> <p>Anahtar Sözcükler: Babalık Rolü Algısı, Kuşaklararası Değişim, Sosyo- Demografik Değişkenler, X, Y ve Z Kuşakları</p> <p>Sorumlu Yazar ¹ Utku Çağlar ÇELİK ² Rumeysa BİLİR ³ Saliha Can ÇANTALI ⁴ Erdinç KALAYCI</p> <p>Adres: ^{1,2,3} Ankara Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ⁴ Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü</p> <p>E-mail: ¹ utkucags@gmail. com ² rumeysabilir_08@ hotmail.com ³ salihacancantali@ gmail.com ⁴ kalaycierdinc@ gmail.com</p>	<p><i>Toplumun en küçük birimi olan aile kavramı; anne, baba, çocuk ve kan bağı bulunan aile fertlerinin oluşturduğu veya tek ebeveynli aileler şeklinde devam eden, temel olarak aile üyelerinin birbirlerine ve diğer toplum üyelerine karşı rol ve sorumluluklara sahip oldukları toplum birimine denmektedir. Aile üyelerinin birbirlerine karşı sorumluluklarından biri de çocuklarına karşı olan annelik, babalık rolleridir. Babalık rolü, içinde bulunulan toplum tarafından sonradan şekillenip, erkeklerin çocuğuna karşı görev ve sorumlulukları olarak açıklanmaktadır. Toplumsal yapının değişmesiyle beraber babalara yüklenen görev ve sorumluluklar çeşitlilik kazanmış, bu neticede babalık algısı kuşaktan kuşağa farklılık göstermiştir. Bu bağlamda X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algısındaki değişimin gösterilmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların, babalık rolü algıları ile sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu kapsamda henüz ülkemizde ve dünyada sınırlı sayıda olan babalık rolü algısıyla kuşakların ilişkisini inceleyen bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çocuk gelişimi, baba katılımı ve babalık rolü hakkındaki çalışmalara ve sosyal hizmet alanının çocuk ve aile alanlarına katkı sunacağı düşünülmektedir. Araştırma doğrultusunda nicel desen kullanılarak sosyal medya aracılığı ile X, Y ve Z kuşağında bulunan 443 babaya Babalık Rolü Algısı Ölçeği (BRAÖ) ve Sosyo-demografik Bilgi Formu uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde One Way ANOVA ve t testi analiz yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algıları ve kuşak türleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.</i></p>

1. GİRİŞ

1.1. BABALIK ROLÜ VE BABALIK KÜLTÜRÜ

Toplumun en küçük birimi olan aile kavramı; anne, baba, çocuk ve kan bağı bulunan aile fertlerinin oluşturduğu veya tek ebeveynli aileler şeklinde devam eden, temel olarak aile üyelerinin birbirlerine ve diğer toplum üyelerine karşı rol ve sorumluluklara sahip oldukları toplum birimine denmektedir. Aile üyelerinin birbirlerine karşı sorumluluklarından biri de çocuklarına karşı olan annelik, babalık rolleridir. Bu bağlamda babalık rolünü açıklamadan önce babalık kavramını tanımlamak daha doğru olacaktır. Türk Dil Kurumu (2020)'na göre babalık kavramı, "bir çocuğun dünyaya gelmesinde etken olan erkek, birinci dereceden erkek akraba, çocuk sahibi erkek, koruyucu ve velinimet" olarak tanımlanmaktadır. Eşin gebe kalmasıyla başlayan babalık süreci ortalama üç yıllık sürede gelişerek ömür boyu devam eden bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreç içerisinde babalık rolü ve babalık kimliği oluşmaya başlar. Babalık rolü, içinde bulunduğu toplum tarafından sonradan şekillenen erkeğin çocuğuna karşı görev ve sorumlulukları olarak açıklanmaktadır.

1.2. ÇOCUĞUN GELİŞİMİNDE BABANIN ÖNEMİ

Sosyal bilimler disiplininin 20. yüzyıldan itibaren aile üzerindeki araştırmalarında genellikle anne-çocuk üzerine yoğunlaştığı, baba-çocuk ilişkisinin ihmal edildiği göze çarpmaktadır. Kuzucu (1999 akt. Evans, 1996) Baba-çocuk ilişkisinin ihmal edilmesiyle birlikte çocuğun gelişimi olumsuz etkilenebilir. Bu sebeple de çocuğun sağlıklı bir gelişim yaşaması için çocukların anne kadar babalarıyla da etkileşim halinde olmaları gerekir. Babalık kavramı geçmişten günümüze kadar farklı anlam ve sorumluluklar yüklenmiştir. Bu tarihsel dönüşüm içinde babaların rolleri evin geçimini sağlayan, otoriter, mesafeli ve disiplinli kişi olmaktan ziyade eşyle birlikte çocuğun bakımına katılan ve ortak ebeveynlik yönüne dönüşmüştür (Mustafa Belli, 2021). Anne, babanın rolleri birbirini tamamlar ve destekler özelliindedir. Babalık rolünün etkisi yaşamın tüm evrelerinde öneme sahip olmakla beraber yapılan araştırmalar, çocuğun kişiliğinin şekillendiği dönemdeki baba katılımının kritik öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Babanın çocuğuna karşı geliştirdiği tutum ve davranışlar çocuğun kişiliğinin gelişmesinde ve şekillenmesinde oldukça etkilidir (Özyeşer-Cinel, 2021). Kişiliğin oluşmasında sosyalleşme sürecinde öğrendikleri ile deneyimledikleri etkili olmaktadır. Bu bağlamda çocukta davranış örüntülerinin oluşmasında ebeveynlerinden taklit yoluyla öğrendiği, ödüllendirildiği ve kendisine olumlu katkı sağlayan tutum ve davranışları etkilidir (Tap, 2020).

Babanın çocuğun bakım sürecinde aktif rol oynaması, çocuğun zihinsel ve bilişsel becerilerinin gelişiminde, matematiksel beceri ve sözel zekalarının gelişiminde etkili olduğu ifade edilmiştir (Yorulmaz, 2019). Arkadaşlık ilişkileri, iletişim kurma, uyum sağlama, sorun çözme ve daha birçok konuda etkili olmaktadır. Duygusal anlamda ise empati, güven ve kendini denetleme becerisi kazanmasına yardımcı olmaktadır. Çocuğun gelişiminde önemli yeri olan babanın yapılan araştırmalarla erkek çocuğun kendi cinsiyetine uygun davranış kazanmasında da önemli olduğu belirtilmektedir. Okul öncesi dönemde çocuk anne ve babasını davranışlarını gözlemleyerek, onları kendine model olarak görmektedir. Bu dönemde kız çocuk anneyi, erkek çocuk babayı taklit etmeye çalışmaktadır. Sadece erkek için değil kızlar için de babanın önemli bir konumu olduğu ve babasıyla etkileşim içinde olan kızların cinsiyetine uygun davranışlar sergilediği açıklanmıştır. (Şahin, 2007). Toplumda kabul görmek ve mutlu bir yaşam için sağlıklı bir kişilik gelişiminin sağlanması gereklidir. Özellikle ilk yıllarda kişiliğin temel yapısı olduğu için baba çocuk ilişkisi çok önemlidir. Babanın çocuğa karşı davranışları, tutumları ve ilgisi kişiliğinin gelişmesinde etkilidir. Aynı zamanda çocukların daha sonra ebeveyn olduklarında bu ilişkiyi göz önünde bulundurarak, ebeveynlik tarzlarını şekillendirdikleri açıklanmıştır (Belli, 2021).

1.3. X, Y ve Z KUŞAKLARININ TANIMI ve KUŞAKLARDAKİ BABALIK ROLÜ ALGILARI

1928 yılında Alman sosyolog Karl Mannheim tarafından ilk kez kullanılmış olup ilerleyen yıllarda Strauss-Howe tarafından davranışsal özelliklerin değişebileceği teorisi çerçevesinde geliştirilen kuşak teorisi, yıllar içerisinde yeni jenerasyonların boy göstermesi ve gelişmesiyle birlikte sosyal bilimciler tarafından değerlendirilen ve tartışılan bir kavram olmuştur (Arslan ve Staub, 2015 akt. Özkanlı, 2019).

Yapılan çalışmalar bağlamında kuşaklar üzerine çalışan bilim insanları birbirinden farklı kuşak sınıflandırmaları yapmıştır (Oblinger ve Oblinger, 2005; Acılıoğlu, 2015; Özkanlı, 2019). Kavak (2020)'a göre literatürde genellikle Oblinger ve Oblinger (2005) tarafından geliştirilen ve tarih aralıklarına göre beş farklı sınıftan oluşturulmuş kuşak sınıflandırması kullanılmaktadır. Bu sınıflandırmada 1945 ve altındaki yıllar arasında doğanlara Gelenekselciler (Sessiz Kuşak), 1947 ile 1964 yılları arasında doğanlara Bebek Patlaması (Baby Boomers), 1965 ile 1980 yılları arasında doğanlara X Kuşağı, 1981 ile 1995 yılları arasında doğanlara Y Kuşağı ve 1995 ile sonrasındaki yıllarda doğan bireyler Z kuşağı olarak tanımlanmaktadır (Oblinger ve Oblinger, 2005).

a) X Kuşağında Babalık Rolü Algısı

43-57 yaş aralığında olan, diğer kuşaklara göre daha fazla babanın bulunduğu X kuşağı babaları, kendilerinden önceki kuşak olan Baby Boomers kuşağı babaları kadar otoriter olmayan, lakin aile içinde otorite figürü olarak kendini gösteren, çocuklarından saygı bekleyen, koruyucu bir özelliğe sahip olup iş hayatına erken atılma durumu yaşamalarından kaynaklı çocuklarının eğitim-öğretime devam etmesi için sorumluluk alma özelliğini bulundurma gibi niteliklere sahiptir. Ayrıca, X kuşağı babalarının çocuklarının özgürlüklerine önem verip, çocuklarına sorumluluklar vermekten çekinmeyen babalık rolüne sahip oldukları söylenebilir (Özkanlı, 2019).

b) Y Kuşağında Babalık Rolü Algısı

Y kuşağı babaları, küreselleşmeyle beraber doğdukları için çocuk yetiştirme konusunda geleneksel model yerine daha fazla kaynağa ulaşabilme ve modern modelleri kullanabilme imkanına sahip olan, çocuklarıyla otorite figürü olmak yerine özgürlüklerine odaklanan, çocuklarının çıkarları doğrultusunda hareket edebilen, meslek seçiminde çocuklarını dinleyen ve çocuklarının isteklerine önem veren bir rolü benimsemektedir (Serçemeli, Kurnaz, Özcan, 2015 akt. Özkanlı, 2019; Çağlayan, 2019).

c) Z Kuşağında Babalık Rolü Algısı

Toplumsal olaylara hızlı bir şekilde ulaşabilen Z kuşağı babaları çocuk yetiştirme bağlamında geniş bilgi mecrasına sahiptir. Ayrıca, çocuklarının karar alma durumlarına saygı duyarlar ve bu konuda çocuklarına özgürlük sağlarlar, öte yandan sabırsız olmalarından kaynaklı olarak ilerleyen yaşlarda çocukları ile otorite kurma konusunda sıkıntı yaşayabileceği düşünülmektedir (Özkanlı, 2019; Çağlayan, 2019). Ek olarak TÜİK (2021) verileri incelendiğinde ilk evlenme yaşının erkeklerde ortalama 28,1 olmasından kaynaklı Z kuşağındaki babaların sayısının az olduğu gözlemlenmektedir. Bu bağlamda Z Kuşağının genel babalık rolü algısının şu an için tam anlamıyla irdelenemeyeceği düşünülmektedir.

1. 4. SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERİN BABALIK ROLÜ ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

X, Y ve Z kuşaklarına göre Türkiye'de babalık rolü algısının değişiminde sosyo demografik değişkenler de ön plandadır. Aile yapısı, yaşanılan çevre, cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve babanın medeni durumu babalık rolü algısını etkilemektedir. Mesela X kuşağının döneminde geniş aileler de ön planda yer alırken, Y ve Z kuşağında genellikle çekirdek aile ön plandadır. Hatta Z kuşağında tek ebeveynli aile de ön plana çıkmaya başlamıştır. Toplum tarafından üretilen, toplumsal cinsiyet tutumları değiştiğinde babalık rolü algısında da değişim görülmektedir. Bu değişim babaların kız çocuklarına karşı tutumunda farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bireylerin yaşadığı çevre, kültür, aile yapısı gibi değişkenler zaman geçtikçe daha da fazla değişim göstermektedir. Bu durum da kuşaklar arasındaki babalık rolleri algısını da farklılaştırmaktadır. Günümüzde baba olma yaşı ile babaların eğitim seviyesinde artış olduğu görülmüştür. Zaman içinde bu sayılan sosyo-demografik değişkenlerin babalık rolüne etkisinde değişim yaşanmıştır. Çünkü zaman ilerledikçe bu değişkenlerde kendi içinde değişime uğramıştır.

Yukarıda anlatılan konu başlıkları ele alındığında araştırmamızın amacı, X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algılarının sosyo-demografik etkenlere göre değişimini belirlemek, önümüzdeki süreçte baba olma ihtimali yüksek olan Z Kuşağındaki babaların genel bir babalık algısı çerçevesini çıkarmak olarak planlanmıştır. Ek olarak babalık rolünün çocuk

üzerinde etkisinin yaşam boyu sürmesine rağmen çocuğun gelişiminde anne-çocuk ilişkisinin daha ön planda olduğu, dünyada babalık rolü ile ilgili araştırmalara yoğunlaşmış olsa da ülkemizde babalık rolü algısı üzerine araştırmaların sayısının az olduğu gözlemlenmiştir. Babalık rolünün kuşaklar boyunca değişime uğradığı da görüldüğünden kuşaklararası babalık rolü değişimin önem taşıdığı açıktır. Babalık rolü hakkında yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, çevre gibi sosyo-demografik değişkenlerin babalık algısı üzerinde önemli olduğu düşünülmüş, bu bağlamda X,Y ve Z kuşağına mensup bireylere Babalık Rolü Algısı Ölçeği (BRAÖ) uygulanarak, değişen babalık rolü algısına yönelik sosyo-demografik değişkenlerin bireylerin algısına etkileri tespit edilmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırma, X,Y,Z kuşaklarında bulunan babaların babalık rolü algısındaki değişimi ve bu değişimin bazı sosyo-demografik etkenlere göre belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemi kullanılarak, X, Y ve Z kuşaklarında bulunan babaların babalık rolü algısı bazı sosyo-demografik değişkenlere göre babalık rolleri ile ilgili görüşleri incelenmesi amacıyla betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Betimsel Tarama Modeli, amacı geçmiş zamandaki veya şu an devam eden bir durumun var olduğu haliyle betimlenmesi olan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1998). Bununla birlikte, babaların babalık rolleri algıları ile sosyo-demografik değişkenleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla ise ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma evrenini Türkiye'deki X, Y ve Z kuşağında bulunan babalar olup bunlara ulaşmak maliyet ve zaman açısından sıkıntı yaratacağından çalışma evreni olarak online platform kapsamında yapılması tasarlanmıştır. Bu anlamda çalışma evreni, genel evrendir. Karasar (1998)'a göre genel evren, araştırmacının ulaşmak istediği ancak ulaşması güç olan ve ideal seçimini yansıtan soyut evrendir. Araştırmamızın çalışma evrenini X, Y ve Z kuşağında bulunan 18 yaş ile 62 yaş arasında bulunan babalar oluşturmaktadır.

Çalışmanın veri toplama sürecinde farklı kuşaklardan babalara ulaşabilmek amacıyla kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna rağmen, Z kuşağı babalarına, yaşlarının diğer kuşaklara nazaran küçük olması, eğitim sürecinde yer almaları ve genelinen çocuk sahibi olmaması gibi etmenler nedeniyle planladığı kadar kişiye ulaşamamıştır. Araştırmanın verileri Kasım 2022-Şubat 2023 Tarihleri arasında Google formalar aracılığıyla oluşturulan online bir anket form ile toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde katılımcıların sosyo-demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla sosyo-demografik bilgi formu kullanılmıştır. İkinci bölümde ise; babaların babalık rolü algısının düzeyini belirlemek amacıyla 25 maddeden oluşan Kuzucu (1999) tarafından geliştirilen "Babalık Rolü Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan veriler bilimsel amaçlar dışında kullanılmayacak ve araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanacaktır. Araştırmada babaların babalık rolü algılarını sosyo-demografik değişkenler açısından belirlemeye yönelik bulgular ile katılımcıları tanıtıcı bilgiler tanımlayıcı analiz kapsamında sayı ve yüzde değerler hesaplanarak açıklanmıştır.

Araştırma ile ilgili etik kurul izinleri Ankara Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan alınmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Katılımcı Babaların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların yaşı, bulunduğu kuşak türü, medeni durumu, büyüdüğü aile yapısı, eğitim durumu, en uzun süre yaşadığı yer, gelir durumu, kaç çocuğunun bulunduğu, çocuğunun/çocuklarının cinsiyeti ne olduğuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamında X, Y ve Z Kuşaklarında Bulunan Babaların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

	Sayı	%
Yaş		
18-26	18	4,0
27-41	138	30,9
41-57	291	65,1
Kuşak Türüne İlişkin Bulgular		
X Kuşağı (1965-1980 doğumlular)	291	65,1
Y Kuşağı (1981-1995 doğumlular)	138	30,9
Z Kuşağı (1996 ve sonrası doğumlular)	291	4,0
Medeni Durum		
Bekar	10	2,2
Boşanmış	15	3,4
Evli	422	94,4
Büyüdüğü Aile Yapısı		
Çekirdek Aile	310	69,4
Dağılmış Aile	6	1,3
Geniş Aile	131	29,3
Eğitim Durumu		
Okur-Yazar Değil	1	0,2
İlkokul Mezunu	16	3,6
Ortaokul Mezunu	19	4,3
Lise Mezunu	94	21,0
Üniversite Mezunu	283	63,3
Lisansüstü Mezunu	34	7,6
En Uzun Süre Yaşanılan Yer		
İl	336	75,2
İlçe	74	16,6
Kasaba	10	2,2
Köy	27	6,0
Gelir Durumu		
Çok İyi	7	1,6
İyi	152	34,0
Orta	276	61,7
Kötü	11	2,5
Çok Kötü	1	0,2
Çocuk Sayısı		
1	147	32,9
2	232	51,9
3 ve üstü	68	15,2
Babaların Çocuk / Çocuklarının Cinsiyeti		
Erkek	96	21,5
Kız	103	23,0
Hem Erkek Hem Kız	176	39,4
Hepsi Erkek	38	8,5
Hepsi Kız	34	7,6

Araştırmaya katılan X, Y ve Z kuşağında bulunan babaların %65,1' i 41-57 yaş aralığında, %30,9' u 27-41 yaş aralığında ve %4,0' 18-26 yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan babaların toplam yaş ortalaması 45,55'dir. Araştırmaya katılan babaların kuşak türleri incelendiğinde %65,1' i x kuşağında, %30,9' u y kuşağında ve %4,0' ı z kuşağında bulunmaktadır. Araştırmaya katılan babaların medeni durumları incelendiğinde; %94,4' ünün evli, %3,4' ünün boşanmış ve %2,2' sinin bekar olduğu katılımcı babaların %69,4' ünün çekirdek ailede, %29,3' ünün geniş ailede ve %1,3' ünün dağılmış ailede büyüdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan babaların eğitim durumlarına ilişkin bulgularda %63,3' nün üniversite mezunu, %21,0' ının lise mezunu, %7,6' sının lisansüstü mezunu, %4,3' ünün ortaokul mezunu, %3,6' sının ilkokul mezunu olduğu ve %0,2' sinin okur-yazar olmadığı; babaların en uzun süre yaşadıkları yere ilişkin bulgularda %75,2' sinin il, %16,6' sının ilçe, %6,0' ının köy, %2,2' sinin kasabada yaşadığı bulguları saptanmıştır. Araştırmaya katılan babaların %61,7' si gelir durumlarını orta, %34,0' ı gelir durumlarını iyi, %2,5' i gelir durumlarını kötü, %1,6' sını gelir durumlarını çok iyi, %0,2' si ise gelir durumlarını çok kötü olarak belirttiği; katılımcı babaların çocuk sayılarına ilişkin bulgularda %51,9' unun 2 çocuk, %32,9' unun 1 çocuk ve %15,2' sinin ise 3 ve üstü çocuğa sahip olduğu bulguları elde edilmiştir. Araştırmaya katılan babaların çocuklarının cinsiyetlerine ilişkin bulgularda ise %39,4' ünün hem kız hem erkek, %23,0' ının kız, %21,5' inin erkek, %8,5' inin hepsi erkek, %7,6' sının hepsi kız cinsiyetinde çocuğu olduğu saptanmıştır.

3.2. Katılımcıların Babalık Rolü Algılarına ile Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Çalışma grubundaki babaların sosyal demografik değişkenlere göre babalık rolleri ile ilgili algıları tanımlayıcı istatistikler

Sosyo-Demografik Değişkenler	BRAÖ			
	N	\bar{X}	S	İstatistik
Kuşak Türleri				
X Kuşağı	291	101,8041	13,16760	F=1,949 p>0,05
Y Kuşağı	138	103,3913	11,29139	
Z Kuşağı	18	97,5000	16,65657	
Medeni Durum				
Bekar	10	103,2000	8,57386	F=0,512 p>0,05
Evli	422	101,9834	12,96156	
Boşanmış	15	105,2667	10,49807	
Büyüdüğü Aile Yapısı				
Çekirdek Aile	310	105,8504	13,43094	t=1,435
Geniş Aile	137	95,9456	10,72902	p<0,05
Eğitim Durumu				
Okur-Yazar Değil	1	94,0000	-	F=1,412 p>0,05
Okur-Yazar	-	-	-	
İlkokul Mezunu	16	97,8125	13,46709	
Ortaokul Mezunu	19	97,0000	11,53256	
Lise Mezunu	94	101,3723	11,76745	
Üniversite Mezunu	283	102,7562	12,86236	
Lisansüstü Mezunu	34	104,0294	14,87623	
En Uzun Süre Yaşanılan Yer				
Köy	27	98,3333	14,90483	F=2,624 p≤0,05
Kasaba	10	93,2000	23,46534	
İlçe	74	102,7973	10,74993	
İl	336	102,5417	12,53740	

Gelir Durumu				
Çok İyi	7	96,2857	10,75042	F=0,716 p>0,05
İyi	152	101,9605	13,03733	
Orta	276	102,3659	12,86970	
Kötü	11	103,1818	8,50668	
Çok Kötü	1	88,0000	-	
Çocuk / Çocukların Cinsiyet Durumu				
Erkek	96	104,2083	11,69608	F=1,171 p>0,05
Kız	103	102,7670	12,05478	
Hem Kız Hem Erkek	176	101,1818	12,67803	
Hepsi Kız	34	101,0294	12,73622	
Hepsi Erkek	38	100,4211	17,26993	

Araştırma kapsamına alınan X, Y ve Z kuşağındaki babaların babalık rolü algıları, kuşak türleri değişkenine göre One Way ANOVA testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde; Y kuşağında olan babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=103,3913$), X kuşağındaki babaların babalık rolü algılarından ($\bar{X}=101,8041$) daha yüksek, Z kuşağındaki babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=97,5000$) ise en düşük olduğu; kuşak türlerine göre analiz sonuçlarının anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Araştırma kapsamına alınan X,Y ve Z kuşağındaki bireylerin babalık rolü algıları medeni durum değişkenine göre One Way ANOVA testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde; boşanmış babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=105,2667$) bekar babaların babalık rolü algılarından ($\bar{X}=103,2000$) daha yüksek, evli babaların babalık rolü algılarının ise ($\bar{X}=101,9834$) en düşük olduğu; medeni durum ile babalık rolü algısı arasındaki analiz sonuçlarının anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Araştırma kapsamına alınan X, Y ve Z kuşağındaki babaların babalık rolü algıları babaların büyüdükleri aile yapısı değişkenine göre t testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde; Geniş aile yapısında büyüyen babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=95,9456$) çekirdek aile yapısında büyüyen babaların babalık rolü algılarından ($\bar{X}=105,8504$) daha düşük ve babaların büyüdükleri aile yapısı ile babalık rolü algıları arasındaki analiz sonuçlarının anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırma kapsamına alınan X,Y ve Z kuşağındaki bireylerin babalık rolü algıları eğitim durumları One Way ANOVA testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde; lisansüstü eğitim durumundaki babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=104,0294$) en yüksek, üniversite mezunu babalar ($\bar{X}=102,7562$), lise mezunu babalar ($\bar{X}=101,3723$), ilkökul mezunu babalar ($\bar{X}=97,8125$), ortaokul mezunu babalar ($\bar{X}=97,0000$) ve okur-yazar olmayan babaların ise en düşük ($\bar{X}=94,0000$) puana sahip olduğu anlaşılmış; çalışmaya katılan babaların okur-yazar eğitim durumunu işaretlemediği gözlemlenmiştir. Ek olarak katılımcıların babalık rolü algıları ve eğitim durumu arasındaki analiz sonuçlarının anlamlı olmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Araştırma kapsamına alınan X, Y ve Z kuşağındaki babaların babalık rolü algıları en uzun süre yaşanan yer değişkenine göre One Way ANOVA testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde; ilçede ve ilde yaşayan babaların babalık rolü algılarının en yüksek ($\bar{X}=102,7973$, $\bar{X}=102,5417$) ve birbirine yakın, köyde yaşayan babaların babalık rolü algıları ($\bar{X}=98,3333$) ve kasabada yaşayan babaların babalık rolü algılarının en düşük ($\bar{X}=93,2000$) olduğu; en uzun süre yaşanan yer ile babalık rolü algısı arasındaki analiz sonuçlarının anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırma kapsamına alınan X,Y ve Z kuşağındaki bireylerin babalık rolü algıları gelir durumu değişkeni üzerinden One Way ANOVA testi sonuçlarına göre incelendiğinde; gelir durumunu kötü olarak değerlendiren babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=103,1818$) en yüksek, gelir durumunu orta olarak değerlendiren babalar ($\bar{X}=102,3659$), gelir durumunu iyi olarak değerlendiren babalar ($\bar{X}=101,9605$), gelir durumunu çok iyi olarak değerlendiren babalar ($\bar{X}=96,2857$) ve gelir durumunu çok kötü olarak değerlendiren babaların babalık rolü algılarının en düşük ($\bar{X}=88,0000$) puana sahip olduğu; katılımcıların babalık rolü algıları ve gelir

Araştırma kapsamında ele alınan X, Y ve Z kuşağındaki babaların babalık rolü algıları gelir durumu değişkenine göre One Way ANOVA testi sonuçları üzerinden değerlendirildiğinde sadece erkek cinsiyete sahip olan babaların babalık rolü algılarının ($\bar{X}=104,2083$) en yüksek, sadece kız çocuğa sahip olan babaların babalık rolü algıları ($\bar{X}=102,7670$), hem kız hem erkek çocuğa sahip olan babaların babalık rolü algıları ($\bar{X}=101,1818$), hepsi kız çocuk olan babaların babalık rolü algıları ($\bar{X}=101,0294$) ve çocuklarının hepsi erkek olan babaların babalık rolü algılarının en düşük ($\bar{X}=100,4211$) olduğu; gelir durumu ile babalık rolü algısı arasındaki analiz sonuçlarının anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

4. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular ile alanda yapılan çalışmalar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar mevcut literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırmaya katılan babalar, sosyal medya aracılığıyla gerekli formları ve ölçekleri doldurmuşlardır. Araştırmanın bulguları Sosyo-Demografik Bilgi Formu ve Babalık Rolü Algı Ölçeği ile elde edilmiştir.

Ulusal literatürde babalık rolü algısına yönelik X ve Y kuşakları ele alınan çalışmalar olduğu görülmüş lakin X, Y ve Z Kuşağındaki babaların babalık rolü algısıyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmadaki katılımcılar X, Y ve Z kuşağında bulunan babalardır. Araştırmaya katılan babaların doğum yıllarının 1965 ile 2004 yılları arasında olduğu görülmektedir. Araştırmanın örneklemini X, Y ve Z kuşağında bulunup sosyal medya aracılığıyla form ve ölçekleri dolduran babalar oluşturmaktadır.

Genel olarak mevcut literatüre bakıldığında sosyo-demografik bilgiler ile Babalık Rolü Algısı Ölçeği (BRAÖ) puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülse de yaptığımız çalışmada anlamlı bir ilişkiye saptanmamıştır. Bu durumun sebebi olarak araştırmaya katılan katılımcılar arasında z kuşağındaki babalara, x ve y kuşağındaki babalardan daha az ulaşılmasından kaynakladığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan X,Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algıları ve kuşak türleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Literatürde ele alınan çalışmalarda babalık rolü algıları genellikle kuşaklar bağlamında değil yaş grupları hakkında bilgi vermektedir. Araştırmada ele aldığımız kuşak türlerinin yaş gruplarını kapsaması sebebiyle değişkenler arasında bağlantı olduğu düşünülmektedir.

Mevcut literatüre baktığımızda Kuruçırak (2010) tarafından 4-12 aylık bebeği olan babaların babalık rolü algıları ve bebek bakımına katılımının ele alındığı çalışmada, babaların yaş grupları ile babalık rolü algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı şekilde Karayılmaz (2020), Gül (2019) Telli ve Özkan (2016) ve Telli (2014)'nin yaptıkları çalışmalarda babaların babalık rolü algıları ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmazken Demir (2022)'in gerçekleştirdiği çalışmada ise babalık rolü algıları ile yaş grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Genel olarak baktığımızda babalık rolü algıları ile yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, elde ettiğimiz bulguların literatür ile paralel olmadığı görülmektedir.

Medeni duruma göre X,Y ve Z kuşağındaki babaların Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Karayılmaz (2020), kırsal bölgede yaşayan ve 3-6 yaş aralığında çocuğu olan babalarla gerçekleştirdiği çalışmada babaların babalık rolü algısı ve medeni durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda babaların babalık rolü algısı ve medeni durumları hakkında elde edilen bulguların literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan X,Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algıları ve büyüdükleri aile yapısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Mevcut literatürde araştırmaya katılan babalık rolü algılarını babaların büyüdükleri aile yapısı değişkeni bağlamında çalışmalar bulunmazken, mevcut aile yapısı hakkında yapılan çalışmaların bulunduğu görülmektedir.

Telli (2014), 3-6 yaş grubu çocuğu olan babalarla gerçekleştirdiği çalışmasında babaların babalık rolü algısı ile mevcut aile yapısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde Poyraz (2007), Gültekin Akduman ve Türkoğlu (2013) ele aldıkları çalışmalarda babalık rolü algısı ile mevcut aile yapısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmuşlardır. Çobanoğlu (2020)'nin araştırmasında ele aldığı TAYA 2006-TAYA 2016 analizleri incelendiğinde yılların içinde geniş aile yapısının sayısı azalırken çekirdek aile ile dağılmış aile sayısı arttığı görülmektedir. Elde edilen bilgiler ışığında büyüdükleri aile yapısının mevcut aile yapısı üzerine etki edebileceği düşünülmüş lakin yaptığımız çalışmanın literatür ile paralellik göstermediği gözlemlenmiştir.

Literatürdeki çalışmalarda eğitim düzeyi ile babalık rolü algısı arasında anlamlı bir farklılığın bulunduğu görülmektedir. Mevcut literatüre baktığımızda Demir (2022), Karayılmaz (2020), Aksoy ve Tatlı (2019), Gül (2019), Telli ve Özkan (2016), Telli (2014), Gracia (2014), ve Kuruçırak (2010) yaptıkları çalışmalarda eğitim düzeyi ile babalık rolü algısı arasında anlamlı farklılıklar bulunmuşlardır. Ek olarak Güngörmüş-Özkardeş, yaptığı araştırma sonucunda eğitim düzeyi arttıkça katı babalık rolü algısının yerini katılımcı babalık rolü algısına bıraktığını söylemiştir (Özyeşer Cinel ve Tezel Şahin, 2021 akt. Zeybekoğlu, 2013). Ele alınan çalışma güncel literatür açısından değerlendirildiğinde babaların eğitim düzeyi ile babalık rolü algısı arasında anlamlı ilişkilerin olması beklenmiştir. Araştırmaya katılan babaların yarısından fazlasının (%63,3) üniversite eğitim düzeyinde olması sebebiyle anlamlı ilişkilerin olmadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda elde ettiğimiz bulgunun literatür ile paralellik göstermediği gözlemlenmektedir.

Araştırmaya katılan X,Y ve Z kuşağında bulunan babaların babalık rolü algıları ve en uzun süre yaşanan yer değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunacağı öngörülmüş, yapılan araştırma sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda babaların nereli oldukları, aktif yerleşim yerleri ve doğdukları yer ile babalık rolü algılarını inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. En uzun süre yaşanan yerin değişkeninin yapılan çalışmalar ile uyumlu olacağı düşünülmektedir.

Babaların babalık rolü algıları ve en uzun süre yaşanan yer değişkeniyle ilgili mevcut literatüre bakıldığında Karayılmaz (2020), Temel ve Türkoğlu (2019), Özkan, Çelebioğlu, Üst ve Kurudirek (2016) yaptıkları çalışmalarda babalık rolü algıları ve en uzun süre yaşanan yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığını; Aydın Kılıç (2016), Kuruçırak (2010) ve Karadayı (2001) ise yaptıkları çalışmalarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğunu belirtmiştir. Literatüre göre bulduğumuz bulgular bazı çalışmalarla paralellik gösterirken bazıları ile uyuşmamaktadır. Bu durumun sebebi olarak literatürdeki çalışmaların babaların aktif yerleşim yerleri, doğdukları yer ve nereli olduklarını ele alan farklı değişkenlerin bulunmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gelir durumuna göre X,Y ve Z kuşağındaki babaların Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ) incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Babaların babalık rolü algıları ve gelir durumlarıyla ilgili mevcut literatüre bakıldığında Karayılmaz (2020), Gül (2019), Sürücüler (2019), Şahin ve Demiriz (2014), Telli (2014), Ny, Plantin, Dejin-Karlsson ve Dykes (2008) ile Poyraz (2007)'in yaptığı çalışmalarda gelir durumu ile babalık rolü algısı arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Literatürdeki çalışmaların babaların aylık gelir, gelir-gider ve sosyo-ekonomik düzey değerlendirmesi şeklinde ele alınan farklı değişkenlerin bulunmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan X, Y ve Z kuşağındaki babaların babalık rolü algıları, çocuk/çocukların cinsiyetleri değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunacağı öngörülmüş lakin yapılan araştırma sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Mevcut literatüre bakıldığında Karayılmaz (2020), İnci (2014), Kuruçırak (2010), Poyraz (2007) ve Fincham, Beach, Arias ve Brody (1998)'nin yaptığı çalışmalarda babalık rolü algısı ile çocuk/çocukların cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Araştırmaya katılan babaların çocuk cinsiyeti açısından birbirine yakın sosyo-demografik özelliklere sahip olmasından kaynaklı olarak araştırma sonucuna etki edebileceği düşünülmüştür. Bu bağlamda genel bir değerlendirme yapıldığında ele alınan bulguların literatür ile uyuşmadığı görülmektedir.

5. SONUÇ

Araştırmanın sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılmış ve hem uygulamaya hem de gelecekte yapılacak olan araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Ailenin yapısı zamanla değişim gösterse de aileyi oluşturan temel unsurlar baba, anne ve çocuk olarak sıralanabilmektedir. Son yıllarda toplum ve aile yapısında yaşanan değişimler sonucunda özellikle babalara yeni rol ve sorumluluklar yüklenmiştir. Babanın çocukla olan iletişimi, çocuğun gelişimindeki önemi son yıllarla yapılan çalışmalarla vurgulanmaktadır. Yapılan bu çalışmalar ile aile ve toplum yapısında yaşanan gelişmeler babalık rolü algısında değişimlere sebep olmaktadır.

Araştırmaya katılan babaların babalık rolü algısı medeni durum değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Yaptığımız çalışmada katılımcıların çoğunluğunun medeni durumunu evli babalar oluşturmaktadır. Evli olan babalar babalık rolünü partneri ile yardımlaşarak sağlayabilmekte veya tamamen çocuk bakımını partneri olan anneye bırakabilmektedir. Ayrıca çocuğun maddi ihtiyaçlarını sağlayarak babalık rolünü gerçekleştirebilmektedir. Çalışmamızda medeni durumu bekar olan babaların en az sayıda olduğu görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak toplumun yapısı gösterilebilmektedir. Toplum, bekar bireylerin çocuk sahibi olmasını iyi bir durum olarak değerlendirmedeği için bekar çocuk sahibi bireylerin daha az olduğu gözlemlenmektedir.

Araştırma sonucunda gelir durumuyla babalık rolü ilişkisi doğrultusunda elde edilen bulguların anlamlı olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumun nedeni olarak çalışmamızda katılımcıların çoğunluğunun gelir durumlarını orta ve iyi olarak belirtmesinden olduğu saptanmıştır. Diğer seçeneklerin katılımcılar arasında daha az seçildiği ve bu iki seçeneği seçen katılımcı sayıları ile aralarındaki farkın fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bu sebepten dolayı gelir durumu ile babalık rolü algısı arasında anlamlı bir farklılığın saptanmamasının katılımcılarımızın çoğunluğunun gelir durumunun aynı veya yakın olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların en uzun süre yaşanan yer değişkeni babalık rolü algısına göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu durumun nedeni olarak çalışmaya katılan katılımcıların çoğunluğunun en uzun süre ilde yaşamasından kaynaklandığı görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun ilde yaşaması babalık rolü algısında benzerlikler olmasını sağlamıştır. İlde yaşayan bireylerin eğitim, kültür, sanat vb. imkanlara daha rahat ve kolay ulaşabilmesi sebebiyle babaların eğitim seviyesi ile bilinçli babalık düzeyi arasında doğru orantı olduğu görülmektedir.

Araştırma elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler de aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır;

- Güncel olarak Z kuşağında bulunan babaların sayısı az olmasına rağmen mevcut olduğu göz ardı edilmemelidir. 5-10 yıllık süreç içinde Z kuşağında bulunan babalara babalık rolü algısına yönelik nitel ve nicel çalışmaların artırılması önem arz etmektedir.
- Z kuşağında bulunan baba adaylarına babalık rolü algısına yönelik nitel ve nicel çalışmalar uygulanması önem arz etmektedir.
- X, Y ve Z kuşağındaki babaların çoğunluğunun en uzun süre ilde yaşadığı unutulmamalıdır. Bu durum dolayısıyla il dışında (ilçe, kasaba ve köy) uzun süre yaşayan babalara araştırmanın uygulanmasının bulgularda farklı sonuçlar verebileceği öngörülmektedir.
- İllerde Yaşayan bireylerin eğitim, kültür, sanat vb. imkanlara daha rahat ve kolay ulaşabilmesi sebebiyle babaların eğitim seviyesi ile bilinçli babalık düzeyi arasında doğru orantı olduğu unutulmamalıdır. İl dışında (ilçe, kasaba ve köy) yaşayan babalar başta olmak üzere bütün babalara, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere kamu, özel kurum ve kuruluşlar ile STK'lar aracılığıyla babalık rolü başta olmak üzere babalık katılımı, aile danışmanlığı, çocuk yetiştirme tutumları hakkında eğitim ve farkındalık programları uygulanmalıdır.
- X, Y ve Z kuşağında bulunan babalara kuşaklararası babalık dayanışmasının önemini gösterecek konularda projeler geliştirilmeli ve önü açılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acıloğlu, İ. (2015). *İş'te Y Kuşağı*. Elma Yayınevi.
- Arslan, A. & Staub, S. (2015). Kuşak teorisi ve iç girişimcilik üzerine bir araştırma. *Kafkas Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(11), s.5.
- Ayberk Asena Telli, H. Ö. (2016). 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastane Dergisi*, 6(2), 127-134.
- Belli, M., Didişen, N.A & Yılmaz, H. B. (2021). *Geçmişten Günümüze Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Katkıları*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(2), s.366-371.
- Çağlayan, M. (2019). *X Ve Y Kuşağı'nın Sosyal Refah Algısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye
- Çobanoğlu, A. (2020). *Türk Aile Yapısında ve Kültüründe Yakın Gelecekte Önem Kazanacağı Öngörülen Değişimler*. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 4(2), 71-75. doi:59331/846785
- Demir, M. (2022). Sosyal Medya Kullanımının 0-6 Yaş Grubu Sağlıklı Çocuğu Olan Erkeklerin Babalık Rolü Algısı Üzerindeki Etkisi (Yayımlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Fincham, D. F., Beach, S. R. H. Arias, İ., & Brody, G. (1998). Children's attributions in the family: the children's relationship attribution measure. *Journal of Family Psychology*, 12(4): 481-493.
- Gracia, P. (2014). Fathers' child care involvement and children's age in Spain: A time use study on differences by education and mothers' employment. *European Sociological Review*, 30(2), 137-150.
- Gül, Ş. (2019). 3-6 Yaş Arası Çocuğu Olan Ebeveynlerin Babalık Rolüne İlişkin Algılarının ve Babalık Rolünün Yeterliliğine Dair Görüşlerinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
- Gültekin Akduman, G. & Türkoğlu, D. (2013). *Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rollerini algılamaları ile çocuklarının davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. *ACED*, 2013, 1: 1-17.
- Karadayı, F. (2001). Gençlerin babalık rolüne ilişkin tutumları, kendi babalarının davranışı ve sosyo-demografik faktörlerle ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(8): 165-188.

- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (8 b.)*. Ankara: Nobel Yayınları
- Karayılmaz, S. (2020). Kırsal Kesimden Babaların Babalık Rolü Algısı İle Çocuk Bakım Uygulamalarına Katılımları Arasındaki İlişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin, Türkiye.
- Kuruçırak, Ş. (2010). 4-12 Aylık Bebeği Olan Babaların, Babalık Rolü Algısı İle Bebek Bakımına Katılımı Arasındaki İlişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye
- Kuzucu, Y. (1999). Babalarıyla Çatışma Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Ergenlerin ve Babalarının Babalık Rolüne İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79-91.
- Belli, M., Akçay, N., & Yılmaz, H. B. (2021). Geçmişten günümüze değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine katkıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 366-371.
- CİNEL, N. Ö., & ŞAHİN, F. T. (2021). Babaların kendilerinin ve babalarının babalık rollerine bakış açılarının incelenmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 7(15), 107-129.
- Ny, P., Plantin, L., Dejin-Karlsson, E. & Dykes, A-K. (2008). The experience of middle eastern men living in sweden of maternal and child health care and fatherhood: focus-group discussions and content analysis. *Midwifery. Elsevier*, 281-290.
- Oblinger D. ve Oblinger J. (2005). *Educating the Net Generation*. North Carolina Staten University.
- Özkan, H., Çelebioğlu, A., Üst, Z. D. & Kurudirek, F. (2016). Doğum sonu dönemde babaların ebeveynlik davranışlarının incelenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(3), 191-196
- Özkanlı, E. (2019). X,Y ve Z Kuşağı Tüketicilerinin Sosyal Medya Kullanımında Lüks Marka Satın Alma Niyetinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
- Özkardeş, O.G., Arkonaç, S. (1998). İki farklı eğitim düzeyinde baba olma algısı. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(10), 253-263.
- Özyeşer Cinel, N. &. (2021). Babaların Kendilerinin Ve Babalarının Babalık Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 7(15), 107-129. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1667488> adresinden alındı
- Poyraz, M. (2007). Babaların Babalık Rolünü Algılamalarıyla Kendi Ebeveynlerinin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Serçemeli, M., Kurnaz, E. & Özcan, M. (2015). Y kuşağı öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakışı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 20(1), s. 261-276.
- Sürücüler, H. K. (2019). 6-12 Aylık Bebeği Olan Babalara Verilen Eğitimin Baba—Bebek Bağlanma Durumuna Etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye
- Şahin, F. T. (2007). *Sosyal Değişim Sürecinde Değişen Baba Rolü. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, (s. 765-773).
- Şahin, H. ve Demiriz, S. (2014). Beş-altı yaşında çocuğu olan babaların, babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181 (181) , 273-294.
- Tap, G. E. (2020). Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirme Tutum Ve Davranışları İle İlkokul Çağındaki Çocukların Sosyalleşmeleri Arasındaki İlişki (Tarsus Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Isparta.
- Telli, A.A. ve Özkan, H. (2016). 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 6(2), 127-134, doi:10.5222/buchd.2016.127
- Temel, D. ve Türkoğlu, B. (2019). Yerleşim yerlerine göre anne baba tutumlarının okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 843-871.
- Türk Dil Kurumu, Babalık. (2020, Mayıs 22). TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2021-45568#:~:text=Ortalama%20ilk%20evlenme%20ya%C5%9F%C4%B1%202021,iken%20kad%C4%B1nlar%2025%2C4%20oldu.> adresinden erişildi
- Yorulmaz, D. (2019). Babanın Çocuk Bakımına Katılması. *Article in Journal Of Traditional Medical Complementary Therapies*, 2(3), 41-138.